

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos povandeninės žūklės ir laisvojo
nardymo asociacijų federacijai
info@lfpf.lt

2018-02-28
į 2018-02-05

Nr. (12-5)-D8-1250
Nr. Prašymą

DĖL POVANDENINEI ŽŪKLEI SKIRTŲ VANDENS TELKINIŲ KIEKIO IR ŽŪKLĖS SĄLYGŲ

Išnagrinėję 2018-02-05 prašymą, informuojame, kad Aplinkos ministerija atsižvelgė į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2016-04-29 pažymoje Nr. 4D-2015/1-719 „Dėl Lietuvos povandeninės žūklės ir laisvojo nardymo asociacijų federacijos skundo prieš Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją“ rekomendacijas (toliau – rekomendacijos) ir vadovaudamasi rekomendacijų 24.1 papunktyje išdėstytu siūlymu užtikrinti, kad povandeninę žūklę reglamentuojančios Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. D1-14 (toliau – Taisyklės) ir Limituotos žvejybos vidaus vandenyse organizavimo ir vykdymo, limituotos žvejybos reguliavimo priemonių ir sąlygų nustatymo, paskelbimo ir atšaukimo tvarko apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1128 (toliau – Tvarkos aprašas) nustatytos limituotos povandeninės žūklės sąlygos atitiktų Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymo 4 str. reikalavimus, t. y. būtų nustatytos atsižvelgiant į žuvų išteklių būklę ir žuvų išteklių tyrimus atlikusių fizinių ar juridinių asmenų rekomendacijas, į mokslinių tyrimų studijos „Žuvų išteklių įvertinimo valstybiniuose vidaus vandens telkiniuose, žuvų išteklių naudojimo ir atkūrimo planų 2017–2021 m. parengimas“ paslaugų pirkimo techninę specifikaciją įrašė užduotį įvertinti sąlygas povandeninės žūklės vykdymui ir pateikti rekomendacijas dėl povandeninės žūklės tikslingumo vandens telkiniuose, kuriuose, vadovaujantis Tvarkos aprašu, leidžiama limituota povandeninė žūklė, ir kituose vandens telkiniuose, kuriuose Lietuvos povandeninės žūklės ir laisvojo nardymo asociacijų federacija siūlo leisti povandeninę žūklę. Studijos I tarpinės ataskaitos rekomendacijose (pridedama) siūloma pakeisti Tvarkos aprašą nustatant, kad kiekviename vandens telkinyje, kuriame organizuojama limituota povandeninė žūklė, galiotų atskiras žvejybos leidimas, vykdyti išduodamų leidimų apskaitą, kad būtų galima įvertinti povandeninės žūklės intensyvumą,

Atkurtai
Lietuvai

EMAS
ĮVERTINTA
APLINKOS SAUGOS
VADYBA
REG-08 LT-00001

reikšmingai nekeisti vandens telkinių, kuriuose povandeninė žūklė leidžiama, plotų, išlaikant maždaug tokį patį povandeninės žūklės plotų ir likusių vandens telkinių plotų santykį, koks nustatytas Taisyklėse.

Aplinkos ministerijos 2018-ųjų metų veiklos plane numatyta parengti Tvarkos aprašo pakeitimo projektą (II–III ketv.), kuriame atsižvelgsime į aptariamą studijos rekomendacijas. Surinkę pakankamai duomenų apie išduotų žvejo mėgėjo kortelių kiekį, prašysime mokslo institucijų papildomų išvadų apie povandeninės žūklės plėtros galimybes.

Vadovaujantis studijos techninės užduoties reikalavimais, rekomendacijas apie kitus vandens telkinius, kuriuose povandeninė žūklė neleidžiama, numatoma pateikti iki 2018 m. spalio 1 d., atsižvelgdami į jas priimsime sprendimus.

PRIDEDAMA. Studijos I tarpinės ataskaitos rekomendacijos, 3 lapai.

Aplinkos viceministras

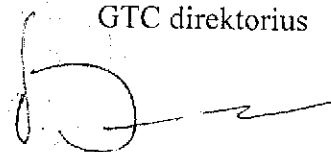

Martynas Norbutas

GAMTOS TYRIMŲ CENTRAS

TVIRTINU:

GTC direktorius

V. Būda

2017 m. rugpjūčio mėn. 30 d.

ŽUVŲ IŠTEKLIŲ ĮVERTINIMAS VALSTYBINIUOSE VIDAUS VANDENS TELKINIuose, ŽUVŲ IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO IR ATKŪRIMO PLANŲ 2017-2021 M. PARENGIMAS

*Mokslinių tyrimų pagal 2017 m. kovo 23 d. paslaugų pirkimo sutartį
Nr. VPS-2017-17-AARP*

I Tarpinė ataskaita

Sąlygų povandeninės žūklės vykdymui įvertinimas vandens telkiniuose, kuriuose, vadovaujantis Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. D1-14 „Dėl mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklių patvirtinimo“, šiuo metu leidžiama povandeninė žūklė ir rekomendacijų dėl povandeninės žūklės tikslingumo šiuose telkiniuose pateikimas

Parengė: dr. Tomas VIRBICKAS

Vilnius

2017

vėlgi, PŽ praktikuojantiems asmenims yra lengvesnis laimikis, nei su masalu žūklaujantiems žvejams jau vien todėl, kad PŽ laimikis mažiau priklauso nuo žuvų maitinimosi aktyvumo.

Visi septyni vandens telkiniai, kuriuose Lietuvoje PŽ šiuo metu yra leidžiama, atitinka esminį, vandens skaidrumo kriterijų (žr. 1 lentelę). Palyginus žuvų rodiklius telkiniuose, kuriuose PŽ leidžiama su šiais, kuriuose PŽ yra uždrausta susidaro įspūdis, kad PŽ nedaro reikšmingo poveikio tikslinių žuvų rūšių populiacijų būklei ar bendrai žuvų išteklių būklei. Remiantis apytikre PŽ pastanga, tenkančia vienam hektarui per metus (0,4 PŽ dienos; skaičiuojant visam ežero plotui) bei Taisyklėse numatytu maksimaliu laimikio dydžiu (5 kg), PŽ laimikiai Taisyklėse nurodytuose 7 ežeruose galėjo siekti iki 2 kg/ha per metus. Bendra leistino sugauti dydžio žuvų, kurių minimalus ilgis Taisyklėse yra ribojamas, produkcija giliuose stratifikuotuose (seliaviniuose) ežeruose vidutiniškai siekia apie 10-12 kg/ha, tad PŽ metu galimai sunaudojama bendros produkcijos dalis irgi atrodytų nedidelė. Kita vertus, pvz., leidžiamo sugauti dydžio lydekų produkcija Taisyklėse nurodytuose ežeruose vidutiniškai siekia apie 1,4 kg/ha. Todėl, jeigu pagrindiniu PŽ objektu dažniausiai yra pasirenkama lydeka, pastarųjų ištekliai yra tikrai pereikvojami.

Problema yra tame, kad disponuojant tik bendraisiais PŽ intensyvumo duomenimis nėra galimybių korektiškai įvertinti PŽ poveikio žuvų ištekliams. Nėra patikimos informacijos apie realų PŽ intensyvumą kiekviename iš telkinių. Kaip rodo 3 lentelėje pateikti duomenys, PŽ skirtuose telkiniuose tų pačių žuvų rūšių tie patys rodikliai gali skirtis ~ 10 kartų. O tai galėjo lemti tiek PŽ intensyvumo skirtumai, tiek ir kitos priežastys. Tad visiškai akivaizdu, kad šiuo metu spręsti apie PŽ tikslingumą bei sąlygas telkinyje vien tik pagal faktinius žuvų rodiklius, telkinio morfologines ar kitas charakteristikas tikrai negalima. Būtina papildoma informacija. Taip pat reikia įvertinti ir kitus veiksnius bei galimas rizikas.

Apibendrinimas ir rekomendacijos

Nedidelis povandeninės žūklės mėgėjų skaičius gal ir nedaro reikšmingos įtakos žuvų ištekliams. Tačiau preliminarūs skaičiavimai rodo, kad prie dabartinio PŽ intensyvumo jau gali būti daromas reikšmingas poveikis lydekų ištekliams, jeigu jos medžiojamos selektyviai. Betgi, kaip rodo užsienio šalių patirtis (publikacijos, skirtos povandeninės žūklės įtakos žuvų bendrijoms analizei), povandeninė žvejyba yra itin selektyvi būtent didžiųjų plėšriųjų žuvų atžvilgiu. Gana didelis poveikis gali būti daromas ir ungurių ištekliams. Kaip rodo Estijoje atlikta studija, ši rūšis yra vienas labiausiai geidžiamų povandeninės žūklės objektų. Dienos metu unguriai dažniausiai būna nejudrūs, todėl tampa gana lengvu PŽ laimikiu; pakanka žinoti, kurioje telkinio dalyje jų sankaupos yra didesnės. Bet tai tik prielaidos. Problema tame, kad nėra informacijos apie PŽ intensyvumą konkrečiame vandens telkinyje, kurią būtų galima sieti su žuvų rodiklių vertėmis. Tuo pačiu nėra galimybių įvertinti realų PŽ poveikį kiekvieno iš Taisyklėse išvardintų telkinių žuvų ištekliams.

Esant tokiai situacijai, PŽ plėtra būtų susijusi su tam tikra rizika. Didinant telkinių, kuriuose PŽ leidžiama, skaičių, tuo pačiu būtų sukurtos prielaidos povandeninės žūklės populiarinimui, jos mėgėjų būrio didėjimui ir, tuo pačiu, PŽ intensyvumo didėjimui. Povandeninės žūklės įteisinimas dideliame telkinyje taip pat gali skatinti „povandeninį“ žvejybinį turizmą, t.y. išmedžiojus stambias žuvis viename telkinyje, bus vykstama į kitą. Tad sprendimai dėl telkinių, kuriuose PŽ būtų leidžiama skaičiaus didinimo turėtų būti priimami labai atsakingai. Šiuo metu bendras PŽ skirtų telkinių plotas yra gana didelis, siekia ~12,6% visų, didesnių kaip 50 ha ežerų bendro ploto. Be to, PŽ yra leidžiama ir telkiniuose, kurių plotams naudoti yra išduoti leidimai ir PŽ yra numatyta mėgėjų žvejybos leidimų sąlygose. Tad realus telkinių, kuriuose PŽ gali būti vykdoma, plotas yra didesnis.

Pažymėtina ir tai, kad patys PŽ klubai savo nuomojamuose telkiniuose riboja parduodamų leidimų skaičių. Tai suponuoja, kad klubai žino (ar nujaučia) galimas intensyvios PŽ pasekmes.

Todėl, atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus rekomenduotina:

- pakeisti kortelių limituotai povandeninei žvejybai išdavimo tvarką taip, kad jos galiotų ne visuose, o tik kuriame nors viename iš Taisyklėse nurodytų vandens telkinių. Tik įvedus tokią tvarką (ir parduotų kortelių apskaitą) taptų įmanoma įvertinti realų PŽ intensyvumą bei poveikį žuvų ištekliams konkrečiame telkinyje.
- toliau leisti povandeninę žūklę telkiniuose, kurie yra įvardinti šiuo metu galiojančiose Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklėse. Žuvų rodikliai minėtuose telkiniuose skiriasi iki 10 kartų, tačiau, nesant informacijos apie PŽ intensyvumą kiekviename iš telkinių, korektiška skirtumų interpretacija nėra galima. Visi PŽ skirti vandens telkiniai atitinka vandens skaidrumo kriterijų, yra gilūs ir pakankamai dideli, kad PŽ netrukdytų kitoms rekreacijos rūšims (ar atvirkščiai).
- kol nėra detalesnio PŽ poveikio įvertinimo, reikšmingai nekeisti vandens telkinių, kuriuose PŽ yra leidžiama, plotų, išlaikant maždaug tokį patį PŽ skirtų telkinių ir likusių telkinių plotų santykį, koks yra numatytas nuo 2013 m. imtinai galiojančiose Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklėse (LR aplinkos ministro 2013 m. sausio 4 d. įsakymas Nr. D1-14 ir 2015 m. rugpjūčio 7 d. įsakymas Nr. D1-596).

Ateityje galėtų būti svarstoma galimybė leisti povandeninę žvejybą didesniame skaičiuje vandens telkinių, numatant ribojimus į kiekvieną konkretų vandens telkinį išduodamų kortelių skaičiui ir, esant reikalui, žuvų rūšiai.